

K VYUŽÍVÁNÍ MODERNÍCH VÝPOČETNÍCH PROSTŘEDKŮ U TÝLŮ SVAZŮ A SVAZKŮ

Využívání moderní výpočetní techniky je prostředkem k řešení disparit mezi časem, možnostmi a potřebou kvalifikovaně plnit úkoly nepřetržitěho týlového zabezpečení vojsk v poli. Optimální využívání sil a prostředků mechanizace a automatizace velení (MAV) musí být v souladu s možnostmi zabezpečit tyto prostředky v národním hospodářství a schopnostmi kádrů tuto moderní techniku obsluhovat a možnostmi připravovat pro tyto prostředky vhodné projektové dílo.

Zkušenosti ze cvičení v posledních letech ukazují, že týlové štáby využívají zejména převozní počítače a výpočetní automaty. Jde zejména o mobilní počítač PŘÍPRAVA-II a převozní výpočetní automat CONSUL-261. Pro tyto prostředky je zpracován soubor týlových úloh, který prokázal v praktické činnosti své opodstatnění, ale i nutnost dalšího rozvoje a integraci.

Řešení efektivnosti využívání prostředků MAV nabývá na významu zejména v současné době, kdy dochází k zavádění těchto prostředků do praktické činnosti týlu svazů a svazků.

V závislosti na zaváděných prostředcích výpočetní techniky je důležité se zabývat zejména těmito problémy:

— řízením oblasti MAV na úseku týlu,

— přípravou kádrů ve využívání prostředků MAV,

— metodikou práce týlu při využívání prostředků MAV,

— tvorbou týlového projektového zabezpečení.

Východiskem pro budování polního automatizovaného pod systému velení týlu jsou prostředky MAV, které budou organizačně začleněny k týlům svazů a svazků. Blížší perspektiva je charakterizována výpočetní technikou 3. generace, avšak i nadále budou využívány ještě počítače (jako automatické prostředky) a výpočetní automaty (jako výpočetní technika nižšího stupně) 2. generace.

V polním systému velení bude úsilí zaměřeno na budování integrovaných úloh dopravně zásobovacího systému a zdravotnického zabezpečení s masivem informací uložených v počítači, na výstavbu integrovaných úloh týlových služeb s důrazem na denní plánování, na tvorbu projektového zabezpečení pro výpočetní automaty CONSUL-266, malý počítač a na postupné vertikální a horizontální propojení týlového projektového zabezpečení pro všechny prostředky MAV na všech rozhodujících stupních velení.

Racionalizace polního automatizovaného pod systému velení týlu se při zavádění a postupné modernizaci pomocí prostředků automatizace velení a střední me-

chanizace neobejde ani v budoucnu bez použití drobných mechanizačních výpočetních prostředků a pracovních pomůcek důstojníka.

Rízení oblasti MAV na úseku týlu

Jednou z klíčových otázek efektivního využívání prostředků MAV týlovými štáby a orgány a cílevědomého usměrňování celého rozvoje této oblasti je koncepční řízení vedoucími týlovými funkcionáři. Toto řízení musí probíhat v úzké spolupráci s řídicími orgány MAV svazů (skupina mechanizace a automatizace svazu nebo výpočetní středisko svazu). Rovněž správné fungování řešitelských pracovišť má podstatný vliv na rozvoj oblasti MAV, především však na tvorbu týlového projektového zabezpečení.

Je nezbytné, aby všichni vedoucí týloví funkcionáři svazů a svazků si uvědomili, že zabezpečení rozvoje MAV je nedílnou součástí jejich řídicí práce.

Zásadní otázky rozvoje MAV v týlu ČSLA schvaluje náčelník hlavního týlu — zástupce ministra národní obrany (NHT/ZMNO). Náčelník štábu a náčelníci správ MNO/HT řídí a zabezpečují využívání prostředků MAV na základě rozhodnutí a pokynů NHT/ZMNO.

Náčelníci týlů svazů plní tyto hlavní úkoly:

- řídí využívání prostředků MAV v duchu rozpracované koncepce rozvoje MAV týlu ČSLA na příslušnou pětiletku,

- řídí a kontrolují efektivnost a připravenost podřízených (týlu) a předurčených výpočetních míst (středisek) ve prospěch týlu,

- v součinnosti s orgány MAV svazů organizují cílevědomou přípravu vybraných týlových orgánů ve využívání prostředků MAV a podle pokynů orgánů MAV svazů zabezpečují přípravu podřízených výpočetních míst.

V současné době nabývá na významu řešení otázek spojených se zaváděním prostředků střední mechanizace — převozných výpočetních automatů (PVA) do praktické činnosti vybraných týlových štábů (orgánů) svazků a svazů. Proto zaměřím pozornost především na převozný výpočetní automat. Vzhledem k tomu, že ob-

Postupně zavádění prostředků MAV na TVS svazů a svazků umožní racionalizovat řídicí činnost týlových štábů (orgánů) na uvedených stupních.

sluhy PVA budou velitelsky podřízeny týlovým orgánům a odborně je budou usměrňovat řídicí orgány MAV svazu, je nezbytná úzká spolupráce obou řídicích orgánů. U vedoucích týlových funkcionářů je nutné rozlišovat řízení jednak ve smyslu usměrňování odborné činnosti obsluh PVA podřízených svazků (svazů) a jednak bezprostřední velení přímo podřízeným obsluhám PVA, tj. výpočetním místům.

Usměrnění odborné a velitelské činnosti obsluh PVA jsem uvedl v předchozí části, neboť se vztahuje na všechny prostředky MAV (počítače, výpočetní automaty i prostředky malé mechanizace).

Hlavní funkční náplň a odpovědnost **zástupce velitele svazku pro týl** (náčelníka týlu — zástupce velitele svazu) při řízení přímo podřízených obsluh převozných výpočetních prostředků (PVP):

- řídí podřízené výpočetní místo prostřednictvím náčelníka organizačně plánovací skupiny (náčelníka štábu týlu),

- v souladu s metodikou práce týlových štábů rozhoduje o využívání podřízeného výpočetního místa (střediska) pro potřeby složek umístěných na TVS svazku nebo svazu (ve spolupráci s těmito složkami),

- organizuje pravidelná školení týlových funkcionářů ve využívání PVP.

Rámcová funkční náplň a odpovědnost **náčelníka výpočetního místa** (náčelníka převozného výpočetního automatu — programátora):

- zabezpečuje bojovou, politickou a odbornou přípravu příslušníků obsluhy PVA, organizuje vývoz dokumentace pro výpočty a projekty,

- zpracovává harmonogram výpočtů vycházející z metodiky práce týlových orgánů svazků (svazů) a předkládá jej ZT svazku (NT svazu) ke schválení,

- podle pokynů ZT svazku (NT svazu) školí uživatele ve využívání PVA a dalších prostředků MAV,

— odpovídá za vysokou úroveň vypracovaných projektů a jejich řádné předání k provoznímu využití, zavádí nové projekty do provozního využití a zabezpečuje jejich předání uživateli,

— provádí změny a úpravy projektů vyplývajících z požadavků uživatelů (pouze se souhlasem nadřízeného stupně vele-

ní) a provozu výpočetního místa, se zaváděním nové techniky a nových technologických postupů, pomáhá odbornou spoluprací uživateli při úpravě a zavádění projektů,

— řídí zabezpečení provozuschopnosti všech prostředků výpočetního místa a zásobování náhradními díly.

Příprava kádrů ve využívání prostředků MAV

Další klíčovou otázkou efektivního využívání prostředků MAV v týlu je soustavná a cílevědomá příprava kádrů a správné začlenění prostředků MAV do stylu a metod řídicí a organizačnické práce.

Dosavadní zkušenosti potvrzují, že je nutné připravovat (ve spolupráci s řídicími orgány MAV) vybrané týlové funkcionáře cílevědomě, pravidelně a s dostatečným předstihem za osobního řízení náčelníka týlu nebo náčelníka štábu týlu (náčelníka organizačně plánovací skupiny) s využitím podřízeného výpočetního místa (střediska) nebo příslušníků organického výpočetního střediska svazu. Na dosažené výsledky a zkušenosti je třeba navázat a přípravu týlových orgánů neustále rozšiřovat a to jak zapojením stále širšího okruhu týlových funkcionářů, tak i zvýšením kvality a prohlubováním jejich znalostí. Se systematickou přípravou týlových kádrů je nutné začít již ve vojenských školách (učilištích) — týlového směru.

Vzhledem k tomu, že obsluhu převozných výpočetních prostředků tvoří převážně pracovníci z oblasti MAV, musí příprava kádrů probíhat jednak po linii velitelské podřízenosti týlu a jednak po odborné linii (MAV). Příprava obsluhy musí probíhat v takové proporcii, aby zabezpečila plné zvládnutí přidělených výpočetních prostředků včetně zvládnutí metodiky práce týlových orgánů při využívání prostředků MAV a vše co souvisí s činností na TVS svazku nebo svazu. Z tohoto důvodu musí náčelník týlu svazku (svazu) úzce spolupracovat s řídicími orgány MAV svazů, aby zabezpečil kvalifikovanou specializovanou přípravu příslušníků výpočetního místa.

U obsluhy PVA svazku za organizování všech forem velitelské přípravy odpovídá zástupce velitele svazku pro týl; u obsluhy

PVA svazů předurčených pro TVS svazů, odpovídá náčelník příslušného výpočetního střediska. Náčelník převozného výpočetního automatu se školí v rámci systému velitelské přípravy svazku. V odborné části se připravuje podle výcvikových dokumentů nadřízeného odborného řídicího orgánu MAV.

Celé obsluhy PVA se slučují zejména při štábních nácvičích, velitelsko-štábních cvičeních, taktických a odborně taktických cvičeních. Obsluha PVA se musí neustále zdokonalovat ve znalostech potřeb týlových orgánů, vyhledávat činnosti, které lze programovat a zdokonalovat metody programování týlových úloh.

Po odborné stránce usměrňuje přípravu kádrů příslušný náčelník skupiny mechanizace a automatizace štábu svazu (popř. tuto úlohu může plnit příslušné výpočetní středisko svazu) a to na základě pokynů GŠ/OMA. Odborní orgány MAV organizují ve spolupráci s řídicími orgány týlu svazů odbornou část velitelské přípravy, shromáždění a pravidelná soustředění (uvedená ve výcvikových dokumentech). Zvláštní pozornost věnujeme příslušníkům výpočetních míst, kteří jsou nově ustanoveni do funkcí. Pro ně organizujeme speciální odborné zaměstnání s cílem připravit je k samostatnému plnění funkčních povinností.

Jedním z vážných problémů v oblasti přípravy kádrů je i výběr talentových důstojníků pro řešení úkolů MAV na úseku týlu pro řešitelská pracoviště (výzkumné ústavy, vysoké školy, výpočetní místa). Zde je nutné vybrat talentované, zejména mladé důstojníky s 3—5letou týlovou praxí u vojsk, poskytnout jim odbornou přípravu ve speciálních kurzech a zařazovat je na jednotlivá řešitelská pracoviště, nebo do výpočetních středisek a míst.

Metodika práce týlu při využívání prostředků MAV

S postupným zaváděním prostředků MAV do organizačních struktur týlu ČSLA budeme nuceni upravovat metodiky práce týlových štábů (orgánů) tak, aby využívání těchto moderních prostředků se stalo běžnou záležitostí a potřebou.

Širší zavedení moderní výpočetní techniky a plné využití jejích možností povede ke změnám některých procesů, což se nutně projeví i v nových metodách a stylu práce týlových funkcionářů. To si bude vyžadovat nové metody práce týlových štábů (orgánů) s cílem snížit neúčelné součinnosti vazby, dosáhnout zrychlení a zkvalitnění činnosti a pracovních postupů. Důraz položíme na sladění této metodiky s typizovanou a formalizovanou dokumentací ve vazbě na vševojskovou a koalici dokumentaci. Nežli však se k tomuto cíli dostaneme, bude třeba překonat ještě delší časové období.

V bližší perspektivě bude třeba zpracovat metodiku práce při využívání prostředků pouze u těch svazů a svazků, u nichž jsou organizačně začleněny převozní výpočetní prostředky do tabulek počtů. To znamená pouze v těch případech, kdy bude záruka, že se můžeme na prostředky MAV spolehnout. Avšak musíme mít řešení pro případ, že z jakýchkoliv důvodů nebude k dispozici tato výpočetní technika.

Jedním z hlavních úkolů bude přesné sladění metodiky práce týlových štábů (orgánů) s harmonogramem výpočtů organického výpočetního místa (střediska). Metodika práce týlových štábů (orgánů) a hlavně harmonogram výpočtů organického výpočetního místa (střediska) musí zabezpečit včasné (metodikou stanovené) předání příslušné výstupní sestavy. V opačném případě by to znamenalo znehodnocení vynaloženého úsilí při strojovém zpracování týlových dokumentů, což by mělo negativní vliv na plnění funkčních povinností týlových štábů (orgánů). V metodice práce a harmonogramu výpočtů se musí rovněž jasně projevit pořadí strojního zpracování dokumentů (výpočtů) všech složek umístěných na TVS svazku (svazu). To má rovněž vliv na včasné zpracování týlových dokumentů v požadovaném pořadí.

V metodice práce týlových štábů (or-

gánů) i harmonogramu výpočtů bude nutné podle konkrétní situace plánovat i výjezd a provádění výpočtů zejména při plánování přímo na VS svazku (svazu).

Obsluh převozních výpočetních prostředků budeme využívat i pro racionalizaci mírového informačního systému a tím vytvářet podmínky pro mechanizované zpracování týlových dokumentů. Je třeba se zaměřit na řešení takových úloh, které znamenají zrychlení a zjednodušení mírové agendy, úsporu lidské práce (jako je evidence a účtování), snižují pracnost zpracování různých výkazových materiálních dokumentů a tím vytvářejí lepší podmínky pro živou práci ve vojscích.

Tvorba týlového projektového zabezpečení

Úlohy obsluhám PVP (jako je tomu i u jiných řešitelských pracovišť) je účelné zadávat podle metodiky zpracování plánu analyticko-projekční činnosti.

MNO/HT ve spolupráci s GŠ/OMA rovněž posoudí případné iniciativní návrhy týlu svazů a svazků a ty, které budou v souladu s koncepcí rozvoje MAV týlu, začlenění do návrhu plánu analyticko-projekční činnosti.

Na základě plánu analyticko-projekční činnosti GŠ/OMA (do kterého jsou zahrnuty i požadavky MNO/HT) zpracovávají svazy (orgány MAV v týlu) vlastní plány. V těchto plánech na základě konkrétní situace u jednotlivých výpočetních míst (středisek) rozdělí [VO] dílčí úkoly na podřízené armády (případně přímo svazky) a tyto rozdělí úkoly již přímo na svazky. Náčelníci týlu svazků zahrnou projekční úkoly do příslušných prováděcích plánů.

Při tvorbě týlového projektového zabezpečení je třeba počítat i s tím, že týlové projekty dosud zpracované pro 2. generaci výpočetní techniky bude nutné novelizovat, tj. programovat (na kvalitativně vyšší úrovni) na počítače a výpočetní automaty 3. generace. Rovněž bude třeba zahájit výstavbu týlového projektového díla pro výpočetní automaty CONSUL-266 a malé počítače. Souběžně bude třeba přistoupit k postupnému horizontálnímu a vertikálnímu propojení projektů na všechny dostupné prostředky MAV. Bude nutné za-

bezpečit proporcionálnější rozložení týlových projektů mezi jednotlivé týlové služby a její propojení mezi jednotlivými stupni velení.

Převozné výpočetní automaty na TVS musí rovněž sehrát úlohu mobilního pro-

středku, schopného kdykoliv vyjždět na jiná stanoviště, zejména na VS v období plánování. Z těchto důvodů bude nutné řešit i takové soubory vybraných týlových úloh, které pokrývají hlavní náplň činnosti týlových funkcionářů v tomto období.

Závěr

Musíme vytvořit všechny předpoklady k tomu, aby prostředky MAV byly běžně využívány i v každodenní činnosti a staly se významným prostředkem zkvalitnění řídicí a organizátorské práce týlových funkcionářů.

Máme-li zabezpečit stále vzrůstající trend ve využívání prostředků MAV v týlových štábech, musíme zkvalitnit přípravu kádrů ve využívání těchto prostředků.

Úsilí v rozvoji MAV týlu zaměříme na maximální efektivnost, kterou lze dosáhnout řešením integrovaných úloh týlového zabezpečení pro výpočetní techniku 3. generace s využitím masívu informací uložených v počítači dat.

Z prostředků střední mechanizace je v současné době nejvýkonnějším prostředkem na stupni svazek převozný výpočetní automat, který je rovněž schopen pracovat na stupni svaz souběžně s počítačem nebo vytváří jeho zálohu. Při zavádění těchto prostředků do praktické činnosti týlových štábů budeme ve vymezení funkčních povinností a přípravy kádrů obsluh PVA specifikovat velitelskou a odbornou podřízenost s cílem, aby obsluha PVA plně zvládla přidělený převozný výpočetní prostředek a osvojila si metodiku práce při využívání PVA.

Základním požadavkem je nutnost dále rozvíjet využívání prostředků MAV v činnosti týlu na všech stupních a k tomu přijímat potřebná organizační, materiálně technická, kádrová a metodická opatření.